

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Warszawa, 22-12-2020 r.

**Zespół Prawa Konstytucyjnego,
Międzynarodowego i Europejskiego**

VII.5600.4153.2020.MM

**Pan
Andrzej Rudlicki
Dyrektor Departamentu
Wyznań Religijnych oraz
Mniejszości Narodowych
i Etnicznych**

**Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji**

ePUAP

Szanowny Panie Dyrektorze,

do Rzecznika Praw Obywatelskich od lat wpływają wnioski obywateli dotyczące procedury występowania ze związków wyznaniowych, w tym przede wszystkim procedury występowania z Kościoła Katolickiego. Problem ten był podejmowany przez Rzecznika z punktu widzenia prawa do prywatności i ochrony danych osobowych. W związku z postanowieniem Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 21 maja 2018 r. (sygn. akt I OPS 6/17), w którym Sąd uznał, że organ administracji powołany do ochrony danych osobowych nie powinien wkraczać w zastrzeżoną dla Kościoła sferę wykonywania jego zadań statutowych i rozstrzygać kto jest członkiem danej wspólnoty wyznaniowej, ani też ingerować w treść ksiąg kościelnych oraz powołaniem Kościelnego Inspektora Danych, Rzecznik nie znajduje podstaw do podejmowania dalszych działań w tym zakresie.

W ostatnich miesiącach do Rzecznika wpływa jednak coraz więcej wniosków obywateli, którzy podnoszą, że praktyka stosowania *Dekretu Ogólnego Konferencji Episkopatu Polski w sprawie wystąpień z Kościoła oraz powrotu do wspólnoty Kościoła* wydanego uchwałą nr 20/370/2015 z dnia 7 października 2015 r. w istotny sposób ogranicza swobodę wystąpienia z tego związku wyznaniowego, co w ich ocenie prowadzi do naruszenia wolności sumienia i wyznania zagwarantowanej w art. 53 Konstytucji RP oraz prawa do nieprzynależenia do związków wyznaniowych doprecyzowanego w art. 2 pkt 2a ustawy z dnia 17 maja 1989 r. *o gwarancjach wolności sumienia i wyznania* (Dz. U. z 2017 r., poz. 1153; dalej jako: u.g.w.s.w.), który to przepis, mając na uwadze art. 18 u.g.w.s.w. ma

zastosowanie również do Kościoła Katolickiego. Wnioskodawcy zwracają również uwagę na brak procedury wystąpienia z Kościoła Katolickiego przez osoby niepełnoletnie, co godzi zarówno w wolność wyznania osób niepełnoletnich, jak i prawo rodziców do wychowania dziecka zgodnie z własnym światopoglądem uregulowane w art. 48 Konstytucji RP. Procedura występowania ze związków wyznaniowych jest też przedmiotem debaty publicznej, a z licznych doniesień medialnych wynika, że dla wielu obywateli wiąże się ona z szeregiem trudności¹. W ocenie Rzecznika poszanowanie autonomii kościołów i związków wyznaniowych powinno się odbywać z poszanowaniem indywidualnych praw jednostki.

W jednym z wniosków skierowanych w opisaney wyżej sprawie do RPO (kopia w załączeniu) został sformułowany postulat nowelizacji u.g.w.s.w. poprzez dodanie przepisu przyznającego wprost uprawnienie do wystąpienia z Kościoła lub związku wyznaniowego za pomocą przedłożonego mu zwykłego oświadczenia woli, także drogą korespondencyjną lub przez pełnomocnika, bez żadnych dodatkowych wymogów z zachowaniem prawa do nieujawniania swojego światopoglądu. Takie rozwiązanie, w opinii Wnioskodawcy, pozwoliłoby uniknąć konieczności przedstawiania wyjaśnień dotyczących powodu rezygnacji z przynależności do kościoła lub związku religijnego.

Mając na uwadze powyższe, działając z upoważnienia Rzecznika, w oparciu o art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. *o Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2020 r., poz. 627), zwracam się do Pana Dyrektora z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska w niniejszej sprawie i przekazanie informacji, czy do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji wpływają skargi dotyczące występowania z kościołów i związków wyznaniowych, a jeśli tak, to jak są rozpatrywane.

Z wyrazami szacunku

Mirosław Wróblewski

Dyrektor Zespołu

/-podpisano elektronicznie/

Zal. 1

¹ Zob. np. <https://oko.press/przychodzi-apostata-do-ksiedza/>.